

PONÈNCIA 4
REGENERACIÓ I QUALITAT DEMOCRÀTICA

Document provisional pendent d'aprovació
Consell Nacional 17 de maig de 2008

Aquesta ponència té present el respecte per la diferència de gènere i l'ús no sexista del llenguatge. El fet que no sempre hi hagi la duplicitat (el/la) o altres formes lèxiques que diferencien el masculí/femení respon a la voluntat de totes les persones delegades del 15è Congrés de Convergència per facilitar la lectura del text de la ponència, considerant que ens referim sempre al conjunt d'homes i dones. En tot cas, sempre que ha estat possible, s'han utilitzat formes neutres per tal d'evitar cap mena de diferenciació o discriminació.

Regenerar, segons el Diccionari de la Llengua Catalana, més enllà de l'accepció estricta que significa generar o produir de nou, comporta també el significat de renovar moralment, de fer un canvi radical en bé. Sens dubte, aquest, que és i ha d'ésser l'objectiu constant i permanent de qualsevol organització social o política, ho ha d'ésser, alhora, del nostre partit i de la societat que volem i per la qual lluitem. És evident, així mateix, que perquè això sigui possible cal que els mecanismes que la democràcia ens posa al nostre abast funcionin de la millor manera possible, per tal de garantir la qualitat democràtica que la societat catalana actual requereix, vol i necessita.

El Consell Nacional de Convergència Democràtica de Catalunya, preocupat pels clars indicis de desencís polític de la societat catalana, va voler analitzar la crisi de confiança en els partits polítics i les institucions polítiques amb els treballs de la "Comissió sobre la desafecció política". Els treballs d'aquesta comissió es van presentar en un document que va ser aprovat pel mateix Consell Nacional de Convergència. Les conclusions d'aquest treball ja apuntaven vers la conveniència que el tema fos objecte d'una ponència en el marc d'aquest XVè Congrés.

Aquest treball s'ha tingut present i, juntament amb noves aportacions, s'ha redactat el contingut de la present ponència sobre regeneració i qualitat democràtica. El present document no té com a marc de referència únicament l'abstenció electoral i la desafecció política, entesa aquesta com un distanciament progressiu entre la societat i els seus i les seves representants i sobre el descrèdit creixent de governs i partits, sinó que presenta propostes que avancin mesures per la revalorització i la qualitat de la democràcia en el nostre país.

Per aquest motiu, les propostes ni es limiten ni se centren en la reforma de la llei electoral, per bé que el tema, lògicament, s'aborda. També s'entra en

altres aspectes que hi incideixen de manera significativa. En concret, la ponència considera aquests cinc grans àmbits temàtics:

- A. La revalorització de la democràcia
- B. L'estil de fer política
- C. El funcionament del partit
- D. El paper de les institucions
- E. El dret a decidir de la ciutadania

Certament, en la desafecció política hi ha responsabilitats distribuïdes entre diferents grups d'actors i amb diversa intensitat dins de cada grup. Hi ha responsabilitat -una responsabilitat primera i principal- en els partits polítics i en els seus càrrecs públics. Ara bé, també hi ha una responsabilitat destacada dels mitjans de comunicació, de les organitzacions de la societat civil i de sectors de la mateixa ciutadania. A més a més, hi influeixen alguns canvis en el sistema de valors que s'estan generalitzant. En els últims temps, hi incideix igualment l'aparent politització de la Justícia, que genera dubtes sobre el seu rol d'àrbitre imparcial.

Tanmateix, l'accent es posa en aquells aspectes que es poden executar des de Convergència. En aquest sentit, es plantegen tant iniciatives que Convergència pot impulsar en la política catalana (i, eventualment, espanyola) com accions que pot aplicar autònomament, com a partit que vol comprometre's activament en la implicació de la societat en la vida política catalana, convençut que només d'aquesta manera es pot comptar amb una democràcia de qualitat i que aquesta implicació és imprescindible en un procés de construcció nacional com el que Convergència impulsa per a Catalunya.

La regeneració de la democràcia només pot sorgir de la política mateix, i els partits polítics tenen l'obligació de liderar el procés. Mai no arribarà res de bo per a la democràcia dels discursos antipolítics. En conseqüència, la gent que

es dedica a la política ha de prendre la iniciativa i el risc d'impulsar les accions que calgui per a recuperar el temps de la política, condició indispensable per a la qualitat de la democràcia i exigència indefugible per al bon govern.

Aquesta acció, en qualsevol cas, ha de tenir molt present les inquietuds i les expectatives de la gent. Al capdavant, la desafecció resulta de la progressiva escissió entre allò que esperen la ciutadania i allò que els ofereix -o els sembla que els ofereix- l'activitat política. La desorientació davant els grans canvis que experimenta el món a tots els nivells, la cultura de l'èxit aparent, el reconeixement traumàtic dels dèficits del país en àmbits directament relacionats amb les necessitats personals, el ressorgiment del maniqueisme polític o l'avanç de la societat-espectacle, són aspectes de fons que contribueixen a la desafecció. A molta gent, li sembla que la pugna política està massa allunyada de les respostes a aquests fenòmens inquietants i d'efectes palpables. El que cal lliurar és una batalla per recuperar la credibilitat de la política.

Aquesta reflexió entronca amb el que el president Jordi Pujol ha anomenat recentment com l'imprescindible fonament ètic del catalanisme. En referència al sentit de la responsabilitat tant individual com col·lectiva, i que la llibertat i aquesta responsabilitat estan entrelligades. Creure en la cultura del propi esforç com a referent bàsic de progrés, benestar i l'assoliment de l'excel·lència. La idea que drets i deures, el sentit de bé comú i un alt nivell de patriotisme, contribueixen a millorar la moral política i cívica d'una societat.

Dit això, no podem deixar de banda que la crisi de confiança en el sistema polític i les institucions no és un fet aïllat de Catalunya, sinó que nombroses democràcies, especialment consolidades arreu d'Europa i els Estats Units analitzen el fenomen des de fa dècades. La *political disaffection* és un concepte de la ciència política ideat per indicar que aquesta desafecció no és

el resultat d'un trencament social, de la inseguretats econòmica o el cinisme públic. Tot el contrari, les fonts del problema inclouen: la disminució de les capacitats dels governs per actuar en un món cada cop més interdependent, l'augment de les expectatives de la ciutadania respecte als seus governants, i a un ús creixent de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) que ha diversificat els criteris pels quals la gent jutja els seus governants.

Com veiem el debat sobre la desafecció política i la qualitat de la democràcia és un tema recurrent a la majoria de sistemes democràtics occidentals i mentre que aquest sistema de govern s'ha anat estenent amb força per tot el món, també ha augmentat l'escepticisme i la desafecció respecte la vida política que la sustenta. La Fundació Ramon Trias Fargas va ser pionera l'any 1996 en diagnosticar aquest fenomen i avançar algunes propostes de millora que, com veurem, s'han tingut en compte en l'elaboració d'aquesta ponència. En concret, els treballs recollits al llibre *Crisi de la política?* avançaven algunes propostes per enfortir la democràcia com per exemple: la necessària renovació dels partits polítics, recuperar la vocació de servei de la professió política, un sistema electoral que faciliti l'apropament entre política i ciutadania, la revitalització de la vida parlamentària davant de l'exercici del govern, reconèixer la responsabilitat dels mitjans de comunicació en l'impuls de la democràcia, i garantir la necessària implicació de la ciutadania per lluitar contra la creixent apatia i descontentament vers la vida política.

A. LA REVALORITZACIÓ DE LA DEMOCRÀCIA

Qualsevol estratègia destinada a combatre la desafecció política ha d'enfocar-se a aquest propòsit: que la gent torni a percebre que la política és important. Important per al país. I important per a les persones. És important que tant els partits com les institucions polítiques facin una aposta per la revalorització de la democràcia, per canviar els estils de fer política i el funcionament dels partits polítics i de les institucions. Cal incidir en el fet que

els partits polítics no són el problema de la desafecció política sinó una via, millorant-ne el funcionament, per a la seva solució.

Els partits polítics tenim la responsabilitat d'interpretar el més ajustadament possible la nostra realitat social, i de buscar fórmules de participació de la ciutadania i del teixit associatiu. Cal, doncs, un esforç continuat i imaginatiu per acollir les necessitats, demandes, projectes i il·lusions positives dels catalans i les catalanes.

Hem de lluitar contra la sensació de que el sistema polític no procura el progrés per tothom i que genera entre la ciutadania desconfiança en la utilitat de participar en el sistema i, consegüentment, en la utilitat de participar electoralment o política.

Hem de propugnar unes institucions més eficients, flexibles, habilitadores, obertes i amb capacitat de decisió, que permetin gestionar els canvis amb agilitat i mantenir els guanys socials assolits.

La recuperació de la credibilitat i el respecte de la política passa per la distinció entre aquesta i la mera lluita pel poder. Bona part de la ciutadania veu la classe política com a persones que només es recorden de la gent quan li han de demanar el vot. Encara que aquesta sigui una percepció injusta, condiona l'actitud de l'electorat. En conseqüència, la classe política ha de posar l'accent en les seves propostes de transformació de la societat, encarar els reptes i resoldre els problemes; i han de fugir d'aquelles accions, declaracions i controvèrsies que reforcin la idea que només els interessa o motiva el poder.

1. Compromís amb el prestigi de la política

Són nombrosos els símptomes de què la democràcia s'enfronta a problemes greus. Són problemes de funcionament, no pas de qüestionament. Ningú no

posa en dubte la democràcia com a sistema, però sí que es nota que no té la qualitat desitjable. Les enquestes sociològiques mostren un preocupant grau d'insatisfacció en relació al món públic.

Els comportaments dels ciutadans són coherents amb aquestes opinions crítiques. Els índexs d'afiliació i participació en partits i grups polítics són molt pobres. Es calcula que no més d'un 2% de la població milita en algun grup polític. La participació electoral també està en nivells preocupantment baixos; El fenomen no és nou, i sembla agreujar-se conforme passa el temps.

El món polític ha viscut un conjunt de casos de corrupció, de xantatges, d'escàndols financers, d'actituds frívoles, d'incoherència entre el discurs programàtic i l'actuació d'alguns partits, que han fet que part de la ciutadania s'allunyés de la política i d'allò que els partits polítics són i representen. Paral·lelament, l'estratègia intencionada de certs mitjans de comunicació per promoure la sensació que en política "val tot" i desacreditar polítics i partits democràtics també hi ha incidit de manera negativa. Tot plegat ha fet que la societat percebes als polítics com uns aprofitats i que s'instal·lés en el conjunt de la societat la percepció que "tots els polítics són iguals" i que, en general, la política no defensa els interessos generals restant allunyada dels problemes reals.

El desprestigi de la política es tradueix en tres actituds socials força preocupants: la desconfiança vers l'espai públic institucional i les administracions; la passivitat social com a forma fàcil de refús dels discursos ideològics; i el recurs immediat a mobilitzacions contundents contra iniciatives públiques abans d'explorar diàlegs constructius.

L'esforç i la fita d'un partit no ha de ser copsada per la societat com un camí per arribar al poder, sinó com una solució als problemes reals que, amb perspectiva de futur, encarin el país cap al progrés; un progrés que, per

coherència discursiva, ha d'estar emmarcat en el nostre ideari, en l'ideari que anem propugnant i difonent.

Cal superar aquesta situació amb un retorn del prestigi a la política, procés que necessita de la implicació de tots els actors en joc. A Convergència assumim aquest repte des d'una triple vessant, democratització interna, actitud externa i compromís amb uns principis per part dels i de les nostres dirigents i representants públics.

Convergència ha defensat sempre la política de les idees, dels projectes, i ara es compromet, més que mai, a mantenir una actitud pública de superació de la política del titular, del regateig curt i de la simple desqualificació de l'adversari, que tant ha envaït els darrers anys l'exercici de la política.

Cal doncs que, entre tots, tornem a elevar el discurs polític retornant el prestigi a la política, i no ens ha de fer cap por, la creació d'eines de control de la nostra gestió, de rendiment de comptes amb la ciutadania i de compliment dels compromisos contrets.

2. La implicació de la ciutadania

La màxima responsabilitat en el distanciament entre política i societat la tenim, sense cap mena de dubte, els partits polítics per les raons abans esmentades. Assumim aquesta responsabilitat i tractem de posar-hi remei amb les propostes i reflexions recollides en aquesta ponència. Això no treu però, que la societat, de la qual en formem òbviament part, hagi de reflexionar, i fer també l'autocrítica necessària, sobre què no s'ha fet bé per haver arribat on som.

És en aquest terreny on pren sentit la reflexió que cal augmentar la formació política de la societat. Aquesta és una funció que recau, en part, en el

sistema educatiu, però també en les famílies i en els mitjans de comunicació que són, com veurem, elements bàsics en l'enfortiment de la democràcia.

Aquest enfortiment de la democràcia passa per fer de l'acció política un treball proper a la ciutadania, més transparent i participada. La corresponsabilitat i implicació entre classe política, agents socials i ciutadania ha de ser, de ben segur, el principal instrument de revitalització democràtica. El prestigi en política és molt escadusser, cal ser molt coherent en les posicions que es defensen i no generar falses expectatives per raons estratègiques a curt termini.

La implicació de la ciutadania també s'aconsegueix a partir de traslladar missatges polítics que apel·lin als valors i les emocions de les persones. Per això és important incorporar al propi discurs la dignitat i la confiança com a valors bàsics que, entre d'altres, generin autoestima col·lectiva.

La revalorització de la democràcia passa també, per posar el mateix accent als deures que als drets, per part de la ciutadania. Els drets d'un deriven de l'exercici responsable dels deures per part dels altres. Aquest és el principi, no només de la democràcia, sinó també de la cohesió social. Quan les institucions i els partits renuncien a exigir el compliment dels deures per tal d'atreure simpaties de determinats sectors contribueixen de forma voluntària -i egoista- a l'afebliment dels valors democràtics de la societat.

La tendència a un creixent individualisme que fa que aspectes com el compromís i la responsabilitat social esdevinguin secundaris, propicia la relativització del bé comú o la consolidació de la cultura del no. Són fenòmens sobre els quals la societat hauria de reflexionar i que, entre tots, hauríem de corregir.

Les tant parlades però poc concretades mesures de garantia de participació efectiva de la ciutadania en el procés de presa de decisió política, serien una oportuna contribució. Cal crear les eines necessàries i portar-les a terme de manera efectiva per tal d'ajudar a reactivar la participació i confiança política de la societat.

3. La implicació de la societat civil

La societat civil és la part de la societat més organitzada i, per tant, amb més poder d'influència i de transmissió d'informació. En una societat cada vegada més individualista i on costa més que la gent s'impliqui en projectes voluntaris de servei, la societat civil és la qui recull les no poques excepcions a aquest comportament, integrant per tant, en el seu sí, la part més sensible, compromesa i inquieta de la societat.

La societat civil juga un paper clau en la revalorització de la democràcia podent ajudar a fer, alhora, pressió al món polític, i pedagogia a la societat sobre la necessitat de traslladar i fer arribar al món polític les idees i reivindicacions que preocupen a la gent. De la mateixa manera aquesta societat civil també ha de fer una reflexió sobre la seva organització atenent a criteris democràtics de transparència, pluralitat i representativitat, posant per davant l'interès general. I ha de tenir com a finalitat vetllar pel bé del conjunt social com a suma de les diferents necessitats individuals. Igualment, ha de defensar el valor essencial que té la política per al bon funcionament d'una societat democràtica.

Convé que Convergència promogui encara més la seva porositat amb la societat. La millor manera de fer-ho és aprofitant la xarxa de relacions que poden establir els consellers i les conselleres nacionals, els càrrecs públics i del partit, i tota la militància. Aquesta porositat ha de tenir un doble sentit:

traslladar el nostre missatge, però igualment, i principalment, auscultar les opinions i les expectatives de la societat. Convé, d'altra banda, crear mecanismes efectius perquè aquesta porositat tingui efectes en les estratègies i en les propostes del partit.

En aquest sentit, s'ha de facilitar que la societat civil pugui acompanyar Convergència en el procés de reflexió política sobre determinats temes d'especial transcendència. Per això, Convergència crearà consells assessors per a les grans qüestions de país i convidarà a formar-ne part persones de sensibilitats diverses i ben entroncades en l'activitat social. No seran consells assessors per a avalar en cap cas les posicions de Convergència, sinó consells assessors perquè Convergència pugui conèixer de primera mà les opinions i els sentiments de la societat civil i, gràcies a això, pugui conformar millor les seves orientacions polítiques.

4. La incidència dels mitjans de comunicació

No hi pot haver democràcia sense llibertat d'expressió, Convergència sempre ha defensat la importància d'aquesta llibertat, en totes les seves manifestacions, i molt especialment pel que fa a la llibertat de premsa, element cabdal per a la qualitat democràtica de qualsevol sistema polític i social.

Els mitjans de comunicació són els grans transmissors de la informació política a la ciutadania i també de les reivindicacions ciutadanes a la classe política. Encara que reivindicuem una relació més directa entre polítics i ciutadania, els mitjans són i continuaran essent una eina fonamental i imprescindible en l'engranatge del funcionament de la nostra societat.

De l'anàlisi polític i tractament que en facin de la informació, en dependrà el que aquesta arribi en un sentit o altre a la societat, generant un o altre estat

d'opinió. Juguen, per tant, un paper d'alta responsabilitat tant política com social.

Quan algun mitjà de comunicació privilegia la polèmica i les disparitats, quan destaca determinats temes i en margina d'altres, quan exigeix posicionaments ràpids i simplificadors, quan participa en la consolidació de la sospita

generalitzada i la desconfiança sobre unes bases informatives molt febles o escassament contrastades; contribueix a donar una imatge pobra i conflictiva de la política que genera la desconexió de la societat. Per contra els mitjans de comunicació han de prioritzar la seva funció pedagògica, contribuint així a la revalorització de la política. Així mateix, els mitjans tenen i han d'exercir una clara responsabilitat social.

A l'igual que hem reconegut la màxima responsabilitat del món de la política en la crisi política, i que hem situat també algunes responsabilitats i aspectes a reflexionar del costat de la ciutadania i de la societat, els mitjans de comunicació haurien d'assumir també la seva responsabilitat en aquest procés de revalorització democràtica. Aquesta és una feina que els col·legis professionals de periodistes han de realitzar regularment amb l'observança del codi deontològic propi. I cal confiar en la responsabilitat social i política dels i de les professionals del periodisme i de les empreses del sector.

Des de Convergència vetllarem perquè les nostres prioritats no siguin marcades només per l'estricta actualitat informativa, i evitarem que les nostres actuacions estiguin marcades en funció de titulars, sinó seguint la nostra pròpia agenda política. En aquest sentit, s'ha d'aprofitar les noves possibilitats que les TIC ens ofereixen per arribar directament a la ciutadania, especialment als sectors més joves, que constitueixen un dels sectors socials més allunyats i més indiferents de l'activitat política, sobretot dels partits.

B. L'ESTIL DE FER POLÍTICA

Des del punt de vista dels fonaments polítics, la dificultat més important amb què s'enfronta avui la política és el relaxament ètic i la manca de coherència. Una política de valors ens recorda que els mitjans no són indiferents als fins polítics. Cal enfortir els valors democràtics de la ciutadania i alhora democratitzar més la política. La democràcia no es pot basar només en un sistema rígid d'institucions i de consultes puntuals cada quatre anys, sinó tot

el contrari, l'aprofundiment democràtic ens ha de permetre ampliar els mecanismes per fer de la participació la principal garantia d'una democràcia dinàmica i viva. D'altra banda, cal recordar que una societat democràtica practica aquests valors en molts àmbits que no són estrictament polítics, perquè l'esperit democràtic ha d'estar present també en les relacions socials i econòmiques.

Els valors democràtics són aquells que, en paral·lel a la millora de la persona, contribueixen a l'avenç de la societat. I és des d'aquesta perspectiva i des del profund convenciment de la necessitat d'aquests per tal que Catalunya pugui avançar com a país cohesionat cap al progrés, que tenim el ferm convenciment de la conveniència de fomentar-los.

La llibertat i el dret a decidir són la condició necessària per a l'exercici dels valors. La llibertat individual és el fonament de la democràcia. Les persones han de poder decidir.

El primer d'aquests valors és *el respecte*. És el valor social per definició. Complir-lo és una obligació i, pel seu caràcter indispensable, tota transgressió és greu. El respecte a les persones va més enllà de la seva dimensió física,

afecta també la seva dimensió social, intel·lectual i ètica. La pau és el concepte que millor integra totes les dimensions d'aquest valor.

Un altre valor essencial és *la justícia general o social*, la qual s'articula a l'entorn de la solidaritat, el treball i el deure social. Hem de garantir la igualtat d'oportunitats a tota la ciutadania. Per tant, la política s'ha de fonamentar en principis d'*equitat i de solidaritat*, per combatre la desigualtat i evitar la marginació.

La responsabilitat és un altre dels valors necessaris per al desenvolupament particular del propi individu i, també de manera important, per al correcte progrés social. Creiem en una societat de persones responsables, que garanteixi els mateixos drets bàsics per a tothom, però que sigui capaç d'exigir també a tothom els deures elementals necessaris per a la convivència.

Avui ens trobem davant d'unes noves generacions que en alguns casos puguen envoltades de comoditats. Així mateix s'està notant una incipient tendència de manca d'iniciatives i de comoditat personal. Davant d'aquesta realitat hem de potenciar *la cultura del mèrit i de l'esforç* en tots els àmbits. Es tracta d'aconseguir un millor desenvolupament del propi individu que ha de repercutir, de manera important, en un fort desenvolupament social. En aquest context, la societat ha de donar valor a l'esforç personal, al desig de superació i a la capacitat emprenedora. El progrés de Catalunya i la seva capacitat d'afrontar nous reptes neix de la moral del treball i de l'esforç.

La política i la vida social demanen actituds constructives i capacitat de pensar en el bé comú, per damunt d'interessos individuals i sectorials. En aquest sentit s'ha de superar l'anomenada "cultura del no", que se sustenta

en la defensa d'un mal entès interès particular. Des d'un punt de vista democràtic, tant preocupant és la "cultura del no" com la "cultura del sí": una societat que admet qualsevol iniciativa sense cap mena d'esperit crític és una societat que no pot aspirar a construir un futur atractiu. Per això, defensem la "cultura del parlem-ne", tan arrelada a la nostra història. No es tracta d'oposar-se ni d'acatar per sistema, sinó que es tracta d'estar oberts a escoltar, a ponderar, a dialogar i a buscar solucions acceptables. Això obliga els poders públics a evitar actituds opaques i autoritàries, però també obliga la ciutadania a mostrar la seva capacitat d'interessar-se i treballar pel bé comú.

No podem acceptar que en una societat hi hagi persones excloses. Cap sector social i cap persona han de quedar al marge dels serveis i els recursos bàsics. Hem de treballar, per tant, per una bona *inclusió social*. Així mateix, atès que una bona part de l'èxit social i econòmic de la Catalunya contemporània neix del bon funcionament de l'anomenat *ascensor social*, l'hem de continuar fomentant. Es tracta d'aconseguir una societat permeable, porosa, on cadascú pugui progressar a partir dels seus mèrits i del seu esforç, tot vetllant, des de les institucions, que l'entorn i les normatives ho facin possible.

La convivència i la cohesió social són béns essencials per a la societat atès que permeten que aquesta funcioni com un sol poble. L'objectiu del catalanisme és que aquesta convivència i aquesta cohesió es construeixin en el marc de la pròpia identitat i amb uns llaços de pertinença forts. Catalunya ha d'oferir oportunitats, però també ha de demanar compromís.

El repte de la política del nostre temps és reconstruir la concepció i, sobretot, la pràctica que entén la política com una branca de l'ètica. Una ètica i uns valors, com els citats, que han d'impregnar, no només l'acció individual de

cadascun dels nostres polítics i de les nostres polítiques, sinó també el nostre discurs programàtic i la nostra praxis política quotidiana com a formació política, tant si ens toca desenvolupar-la des del govern com des de l'oposició. En conclusió, recuperar la vocació de servei de la professió política.

1. Els programes electorals, contractes amb els nostres votants

Tota proposta política necessita anar acompanyada d'un programa que presenti a la ciutadania quins són els compromisos del nostre partit, i quina serà la nostra línia d'actuació si ens donen confiança i accedim al govern.

Tot i això, sovint oblidem que els temps actuals ens impedeixen accedir a tota la informació emesa per una proposta política, i oblidem que en general la ciutadania només acaba retenint aquelles idees força o aquelles actuacions que amb més originalitat s'hagin portat a terme. Per tant és necessari comptar amb un programa que es fonamenti amb tot un seguit d'idees força, aquelles idees o *inputs* que volem que la ciutadania tingui present a l'hora de decidir el seu vot.

Per a l'elaboració del programa és important comptar amb les bases del partit, amb el suport de la militància, ja que aquesta, en tant que participa en l'elaboració del programa se'n sent més responsable i més membre d'un equip amb uns objectius comuns. La societat també ha de tenir l'oportunitat d'incidir sobre el programa electoral que presenta Convergència, fent arribar les seves propostes i comentaris al partit.

Amb aquest ànim, davant cada cita electoral, Convergència, a més del contacte directe, recollirà les visions i demandes de les associacions i institucions catalanes. Alhora, posarà a disposició de la ciutadania eines (e-mail, web, telèfon...) a través de les quals es canalitzaran les propostes d'aquests. Convergència es compromet, a més, a contestar totes i cadascuna

de les propostes que li arribin i a mantenir una Oficina, ja sigui física o virtual, per recollir-les i respondre-les.

El programa electoral ha d'evitar les promeses i fomentar els compromisos. Els compromisos han de ser creïbles i realitzables en un futur. El programa electoral cal que s'editi en llenguatge escrit entenedor, amb construccions sintàctiques el més simple possibles i llenguatge col·loquial, exceptuant aquells programes sectorials adreçats a col·lectius especialitzats.

Tant si s'està al govern com a l'oposició, en acabar cada mandat o legislatura s'ha de passar comptes del grau de compliment del programa electoral que es va presentar en el seu dia: què s'ha aconseguit, què no s'ha aconseguit (i les raons), quines gestions s'han fet per tal de fer avançar les propostes, etc. Convergència ha de donar publicitat a aquest "passem comptes".

Per a Convergència, el programa electoral és un contracte amb els nostres votants, i com a tal l'hem de respectar. Per a facilitar aquesta tasca, es

crearà una comissió de programa electoral. Aquesta comissió haurà d'elaborar un informe anual al Consell Nacional sobre el grau de compliment dels programes electorals.

2. Les campanyes electorals

Les campanyes electorals formen part de l'agenda política i en són una part important de la mateixa. Són una oportunitat per reforçar la proximitat i el diàleg amb la ciutadania, aprofitant el clima de major obertura cap al fet polític que hi ha a la societat en vigílies d'eleccions. Cal tenir present, però, que la tasca de difondre el nostre programa i les nostres propostes s'ha de fer de manera continuada. La lògica de les modernes campanyes electorals passa pels mitjans de comunicació de masses més que no pas pels actes de carrer,

amb la qual cosa hi ha un risc real de fer més gran encara la distància entre ciutadania i classe política.

La condensació del calendari electoral va en contra de la pròpia eficàcia en la transmissió del missatge, provocant certa saturació vers l'electorat que en un espai reduït de temps, es veu sotmès a una allau de missatges de les diferents formacions polítiques, que poden derivar en estrès i en la mateixa desafecció. És per això que Convergència aposta per una extensió en el temps de la difusió del nostre missatge, donar a conèixer el nostre projecte polític per al país en un període de temps més dilatat. Això hauria de permetre arribar abans i millor al nostre electorat, amb un missatge menys distorsionat per la dinàmica de la campanya electoral.

La manera com sapiguem difondre el nostre discurs és també decisiva a l'hora de sumar nous electors per al nostre projecte de país. Davant d'això, en període electoral, Convergència serà proactiva a l'hora de fer arribar l'oferta del partit als seus destinataris i a les seves destinatàries, i a aquest efecte posarà a disposició de les entitats, institucions, famílies i particulars del país representants seus (candidats i candidates i delegats i delegades electorals) per a participar en actes i sessions d'explicació de les nostres propostes.

La importància del llenguatge emprat és essencial per tal que el missatge arribi a l'electorat. Tot i que cal adaptar el llenguatge a cada situació, és necessari que els candidats i candidates parlin de manera entenedora sense tecnicismes que la majoria de gent no entén i que allunyen els polítics de la societat en general. El llenguatge, l'argot polític, no és la millor eina per fer arribar el missatge i provoca massa distància entre la classe política i l'electorat.

Convergència es compromet a destacar, en cada campanya electoral, aquells fets que són rellevants i que s'han de dirimir en els pròxims anys. Es tracta de concretar quines són les claus reals de la legislatura següent i quina és la posició del partit: per a què i per què es demana el vot.

Un aspecte que afavoreix la desafecció política és que els mateixos partits siguin els que busquen subterfugis per a saltar-se les normes electorals. Amb l'actual normativa, la demanda de vot només es pot fer durant els dies estrictament reconeguts com a campanya electoral. No obstant això, tots els partits han dissenyat campanyes anomenades pre-electorals, en què es fa exactament el mateix excepte demanar específicament el vot.

A partir d'aquí, s'entra en una mena de vigilància recíproca per tal de veure si algú s'excedeix i denunciar-lo davant la junta electoral. Aquestes accions desacrediten la política als ulls de la societat. En realitat, el problema de fons és que les bases del sistema electoral foren fixades durant la transició política, amb una societat i un estat que tot just aprenien el funcionament del sistema democràtic. Segurament, és arribada l'hora de revisar aquestes bases per tal d'adaptar-les millor als condicionants i a les expectatives actuals. Aspectes com la durada de les campanyes, el sentit del dia de reflexió, la regulació de la difusió d'enquestes electorals, haurien de tenir plantejaments més actuals. Igualment, caldria regular i obrir-se a les possibilitats que ofereixen les TIC en l'optimització de tot el procés electoral.

Un altre aspecte a considerar en el procés electoral és la limitació de les despeses i la transparència de les aportacions. En aquest sentit, Convergència ha de prendre iniciatives parlamentàries per consolidar el joc net.

Finalment, cal considerar que l'experiència de les campanyes electorals aporta lliçons que poden ser útils de cara al futur i que, en sintonia amb la voluntat de rendiment de comptes intern, la direcció de cada campanya electoral presentarà, abans del període electoral, la seva primera proposta al

Consell Nacional, per tal de recollir aportacions prèviament a l'elaboració definitiva de la campanya; i presentarà a posteriori una avaluació detallada de cada campanya i els seus resultats, perquè els consellers i conselleres nacionals puguin valorar-les i extreure'n conclusions de cara al futur.

3. El compromís amb la pròpia agenda

Com veiem és important que el partit faci pública i expliqui periòdicament la seva agenda a llarg termini, per tal que es vegi cap a on s'està anant i com les accions a curt termini tenen a veure amb el progrés cap a l'horitzó desitjat. Si no es fa així, la ciutadania pot perdre de vista el quadre global i no entendre la nostra política del dia a dia (especialment quan aquesta s'argumenta com una finalitat en si mateixa, fins i tot en casos en què implica renúncies i cessions). Igualment, des de Convergència hem d'examinar regularment la coherència entre la nostra agenda a curt i a llarg termini.

Es necessiten solucions clares, concretes, entenedores i creïbles per fer front als nous reptes que la nostra societat actual té plantejats: globalització, immigració, seguretat, sostenibilitat, canvi climàtic, crisi econòmica, dèficits en infraestructures, finançament, desenvolupament i aplicació de l'Estatut, integració europea... La insuficiència de plantejaments innovadors en aquests terrenys més oberts genera dubtes entre la ciutadania sobre la utilitat de la política i, per tant, de l'interès en participar-hi. Per això, Convergència ha de posar l'accent en la construcció d'estratègies polítiques aplicables a Catalunya, i ha de fer-ho d'acord amb les exigències dels temps actuals en aquests àmbits esmentats anteriorment, així com d'altres que puguin anar sorgint.

Convergència, des del respecte dels seus valors fundacionals, ha d'estar atenta, doncs, a l'actualització del seu programa polític en funció de l'evolució de la societat. A més a més, d'acord a la nostra ferma voluntat de lideratge del país i de la seva gent, no pot anar a remolc del ritme que

marquin els altres partits, sinó que ha d'estar sempre preparada i amb discurs, davant de qualsevol nova situació que es pugui anar presentant.

Atenent a aquest criteri i essent conscients, com som, que un Govern només té sentit per a una nació en la mesura que és un instrument potent per dur a terme el projecte de país, hem de tenir molt clar que el nostre no és un programa per a governar la Generalitat, sinó un projecte per a construir Catalunya des de tots els fronts on sigui possible. Només des d'aquest autèntic convenciment i des d'aquest tipus d'acció política serem capaços de guanyar credibilitat i d'evitar que la gent ens associï, talment com les altres formacions polítiques, a la lluita del poder pel poder.

Per tot plegat, és clau que Convergència consolidi i amplii els seus instruments de prospectiva, anàlisi i reflexió polítiques, instruments no supeditats a les urgències de la política diària sinó orientats a les propostes de futur. En tota aquesta feina s'han d'aprofitar les aportacions que poden fer els i les militants i/o simpatitzants experts en aquestes matèries, bé sigui directament, bé per mitjà d'àmbits sectorials. També s'ha d'estar atents a les aportacions que es puguin fer des del món acadèmic, els sectors econòmics i els moviments socials.

Sabem el que volem per al nostre país i per a la gent de Catalunya, però per a que el nostre discurs arribi i penetri a la societat cal fer-ho transmetent el nostre contingut de manera que aquesta el percebi, l'entengui i el pugui incorporar. És a dir, hem de fer-ho amb pedagogia, la qual cosa vol dir transmetre per diversos conductes unes percepcions, unes actituds, unes voluntats que s'emmarquen en els valors que considerem necessaris per a fer progressar el nostre poble envers unes fites globals que configuren la realització de les persones dins d'una realitat cívica que, en el nostre cas, és la nació catalana.

4. Afavorir una cultura real de pacte

Partint de la base que, en democràcia, si no es té la majoria s'ha de pactar (i sovint també és bo fer-ho tot i tenir la majoria), i que tot pacte implica poc o molt una renúncia, es constata que hi ha dos tipus de pactes: aquells que es fan amb actors que “van en la mateixa direcció” (i per tant, la renúncia no impedeix que a través del pacte s'avanci cap a l'horitzó de Convergència), i aquells que es fan amb actors que no van en la mateixa direcció (nacional, de model social, etc). Convergència ha de prioritzar el primer tipus de pactes i, en qualsevol cas, hauran de respectar les línies programàtiques i els eixos identitaris que ens han definit i ens defineixen.

S'ha d'evitar generar més desconfiança en la política per l'acció mateixa dels polítics: quan s'instal·len en les crítiques constants al sistema, l'erosió del rival, la generació de dubtes genèrics sobre la solvència dels altres, s'aporten arguments perquè la gent passi d'ells de manera també genèrica, sense distincions. Per això, des de Convergència s'ha d'incentivar el respecte per l'adversari i per les institucions. Les crítiques han de ser sempre a les propostes i a les accions i no pas a les persones o als partits com a tals. L'actuació dels i de les dirigents de Convergència ha de ser modèlica en aquest aspecte en demostrar que es pot fer política sense caure sistemàticament en la desqualificació.

Convergència ha d'afavorir una cultura real del pacte i l'ha de practicar. No només entre formacions polítiques, sinó també entre aquestes i les organitzacions de la societat civil, des del respecte recíproc a l'autonomia de cada part. Convergència ha d'establir complicitats més estretes amb els grups socials, culturals, econòmics i polítics amb els que compartim visions semblants del món i aspiracions de futur. Això pot aconseguir-se amb la creació d'òrgans i fòrums de debat institucionalitzats, des de l'autonomia de cada una de les parts i la recerca de sinèrgies

Avui, lamentablement, la visió que es dóna del pacte entre partits se centra en el repartiment del poder -sovint, a costa de la formació guanyadora a les eleccions. Aquest no és el pacte que reivindicuem. La cultura del pacte que reclamem és la voluntat de buscar proactivament punts d'acord per a construir el país en les seves diverses facetes i és el compromís de mantenir i sostenir els acords subscrits.

En aquest punt, s'ha de destacar que les polítiques de pactes que practiquen determinats partits, més orientades a desbancar el guanyador que a oferir alternatives cohesionades, posen en entredit la credibilitat de la política i incentiven la desconfiança i la desafecció de la ciutadania. La ciutadania ha de sentir que, quan vota, està influint realment en el resultat final.

Cal també acabar amb el transfuguisme. En aquest sentit, la modificació de la llei electoral ha de preveure mecanismes oportuns perquè s'acabi amb aquesta estafa a l'electorat. Tanmateix, en aquest cas, les actituds són tant importants com les lleis: no pactar amb trànsfuges malgrat el poder que es pugui obtenir ha de ser una consigna clara de Convergència.

En un moment en què en l'espai públic i en la política espanyola (i, d'una forma creixent, també a Catalunya) predominen el recel i l'enfrontament, Convergència ha d'aportar el seu tarannà constructiu i dialogant per a impulsar una nova cultura del pacte, tant a nivell polític com social, que

permeti un funcionament eficaç de les institucions i un clima social de cooperació i entesa.

5. Proximitat dels càrrecs electes de Convergència

Ja hem vist anteriorment tot un seguit de circumstàncies que fan que la distància entre la classe política i la ciutadania sigui massa gran. Calen, doncs, polítics que sàpiguen practicar les regles del joc col·lectives amb la flexibilitat

que demana la constant innovació. Calen polítics, líders, consolidats per processos d'elecció o de promoció transparents i democràtics i capaços de comunicar la voluntat de servei, de millora, d'esperança i d'oportunitat davant d'uns reptes que ens assetgen i canvien constantment. Polítics oberts a adquirir nous coneixements i a incorporar noves visions que donin lloc a d'altres idees i referents per millorar el nostre entorn; preparats per gestionar un escenari en evolució, posant en relació la capacitat creativa de la societat i de les institucions i organitzacions.

Els polítics han de poder donar exemple per mitjà de la seva vàlua personal i política. Han de ser gent que treballi des de la credibilitat, des de la coherència, amb visió compartida, amb tarannà dialogant, capaços de construir equips, capaços de crear complicitats i oferir horitzons de futur que han de reflectir el sentit i el sentir de la ciutadania. Així mateix han de tenir capacitat de visió, han de saber prioritzar l'interès públic i han de saber-se posar al lloc de la ciutadania. L'empatia que els polítics generen entre els electors i les electores és insuficient i cal trobar nous canals o formes de comunicació per tal de reforçar-la.

Cal que tots els càrrecs electes de Convergència signin un manifest de comportament i de compromís polític amb la ciutadania. Això farà que la política sigui percebuda de forma més propera. La proximitat, el rigor, la coherència, el sentit col·lectiu, el coratge, la capacitat d'innovació i d'anticipació i la il·lusió, són atributs que cal potenciar. S'ha d'humanitzar la imatge dels polítics demostrant, aquests, el seu compromís ètic i social; són persones al servei de persones.

S'ha d'entendre que els i les representants elegits estan obligats a polsar l'estat d'opinió de la societat, que no tenen una delegació absoluta de la capacitat de decidir que els permeti d'ignorar els i les representants. Els càrrecs electes de Convergència han d'estar constantment en contacte amb la

gent, amb el propòsit de consultar-la i escoltar-la. En aquesta línia apostem per l'extensió d'oficines parlamentàries i d'atenció municipal a tot el territori.

“Guanya molt en les distàncies curtes”, aquest és un tòpic que es repeteix en totes les campanyes electorals i contactes amb el territori que demostra que amb la proximitat el candidat o la candidata o el càrrec guanya credibilitat. La societat actual és molt exigent i vol conèixer els seus representants de prop. Per tant és de vital importància que els càrrecs electes vagin a buscar el contacte amb la ciutadania de forma periòdica.

Sense negar la importància de la proximitat física, de la participació en actes i festes populars, també cal proximitat política, que comporta situar en l'agenda política aquelles qüestions que preocupen la gent. Això no significa fer allò que “vol” la gent en cada moment -prendre decisions segons les enquestes-, sinó abordar decididament aquells temes que generen interès o inquietud, donant-hi respostes pròpies, sense esquivar-ne les dificultats o incomoditats. Això també vol dir fer els esforços per a generar interès de la gent envers aquells temes que, a criteri de Convergència, siguin rellevants.

Incorporar en els diferents equips persones que vinguin dels diferents àmbits de la societat civil, eixampla el nostre projecte polític i el fa més pròxim a la ciutadania.

Sovint s'ha acusat als càrrecs electes de que un cop accedeixen als càrrecs respectius s'allunyen de la militància i també de la ciutadania. És important que tot càrrec públic de Convergència respongui davant de la militància i en faci partícip a la mateixa del seu càrrec i del que aquest pot aportar al seu àmbit. Aquesta idea de proximitat ha d'anar lligada a l'obligació de retre comptes a la militància de les actuacions pròpies del càrrec públic. No podem oblidar que la militància és la base que ens permet continuar el projecte de partit i de govern.

Els càrrecs electes de Convergència, doncs, han de rendir comptes davant la militància. Així, un cop l'any hauran de presentar un informe de la seva actuació a l'assemblea de militants que correspongui: els caps de llista a l'assemblea local, els parlamentaris i les parlamentàries a l'assemblea de l'agrupació a què estiguin assignats. Aquest informe, que haurà de tenir una versió escrita la qual serà pública, i l'acta de l'assemblea hauran de ser remeses a la direcció del partit i, en el cas dels parlamentaris i de les parlamentàries, a la mesa del Consell Nacional.

Per últim, i no menys important, es crearà la figura d'atenció a l'elector. Aquesta figura haurà d'atendre les peticions que els ciutadans i ciutadanes vulguin fer als càrrecs electes així com atendre les reclamacions que la ciutadania consideri han de fer dels càrrecs electes. El "defensor" de l'elector haurà de ser accessible via la web de Convergència.

6. La utilització de les TIC

La irrupció de les TIC a totes les esferes de la societat a finals del segle passat ha donat lloc a una gran transformació en el nostre model de comunicació. D'un model comunicatiu centralitzat i vertical, en el que era molt difícil participar i presentar el teu missatge de manera autònoma, s'ha passat a un model horitzontal de connexió i col·laboració en que són molts els emissors i els receptors d'aquests missatges. Aquesta gran transformació no només té efectes socials i econòmics, amb el temps aquesta nova forma de comunicació està tenint incidència en la vida política i el debat públic, fins al punt de configurar noves identitats polítiques, afectar el funcionament dels partits polítics, i redefinir el paper dels actors polítics.

Les TIC constitueixen una gran oportunitat de millorar la relació i són una eina per establir un diàleg amb els ciutadans i ciutadanes -d'una banda- i amb els i les militants -de l'altra. Les TIC permeten a Convergència ser més transparent, explicar-se millor, sol·licitar l'opinió de la gent, implicar a un gran nombre de

persones en els debats polítics i obtenir la mobilització de militants i activistes (cibervoluntaris), com demostren moltíssimes experiències de la Web 2.0 (wikipedia, youtube, flickr, facebook, second life, etc.) en la mobilització i la comunicació política també a casa nostra.

Essent així, cal adaptar i seguir donant un impuls a l'entorn virtual de Convergència que configuren els llocs web del partit, els blogs, les llistes de distribució, etc. Cal entendre aquest entorn virtual a nivell extern com la gran interfície de contacte amb el país i els municipis (de doble direcció: que permeti rebre i respondre les demandes que s'hi adrecin), i a nivell intern com la gran agrupació/casal comú de tots els i les militants i simpatitzants que fan vida a la xarxa. En conseqüència, caldria repensar també com s'haurien de gestionar aquests espais i eines: per exemple, és el moment d'introduir, al costat del webmaster, equips de militants experts en dinamització a la xarxa.

Aquests eines de dinamització de xarxes socials no són un fet merament virtual sinó que responen a l'estructura de la societat mateixa. Al contrari de la televisió que sovint genera un efecte contradictori pel que fa a la participació política, internet és un canal de participació i de connectivitat tant social com política. La Web 2.0 permet transcendir els límits del consum d'informació passiu i convertir la xarxa en una plataforma de comunicació col·lectiva. El potencial polític d'aquestes xarxes socials és enorme, ja sigui a través de campanyes espontànies de suport o de rebuig a determinades propostes, o de nous fòrums per a la deliberació d'assumptes que veritablement preocupen els ciutadans on, a través de la seva participació, es busquen solucions col·lectives als problemes socials.

Necessitem aconseguir que la distribució del poder polític s'adapti a aquesta nova dispersió de la informació, amb una acció coordinada i enxarxada que respongui a aquest nou estat d'interdependència o convergència comunicativa. Aquesta 'generació facebook' és una oportunitat per liderar i conduir la incidència del nostre partit a la xarxa. La nostra és una època en

que les persones volen ser actors, tenir una part activa, més que no simples espectadors de la comunicació.

Tanmateix, aquest ús d'internet cal que s'estengui a tots els àmbits del partit, de manera que tots els territoris disposin d'aquests espais de manera coordinada on s'hi pugui accedir a les activitats del partit en aquell àmbit i on es pugui fer partícip a la ciutadania del que es fa des de Convergència. És important que no només es pensi en els espais web en període electoral, sinó que l'ús de les TIC sigui una eina de transmissió permanent del nostre ideari i sigui un mecanisme més d'aproximació a la ciutadania.

A la vegada, cada cop més s'està estenent i cal incentivar la creació de blocs de càrrecs electes, fet que ens permet conèixer més de primera mà el que pensa un polític, a la vegada que es converteix en una eina més de comunicació del nostre missatge. Convergència ha d'utilitzar les TIC per a enfortir la democràcia i la vitalitat interna: donar la veu als i a les militants, conèixer millor la gent que compona el partit, realitzar consultes periòdiques, deixar espai per als debats, etc. Per tant és important que des del partit es fomenti aquesta pràctica i s'incentivi l'ús de les noves tecnologies des de tots els àmbits sectorials i territorials.

C. EL FUNCIONAMENT DEL PARTIT

No hi ha democràcia sense partits. Per això, a l'hora de considerar els mitjans per a revertir la desafecció política, s'ha d'entrar necessàriament en el funcionament dels partits, tant en els seus aspectes interns com de relació amb la societat. Una primera constatació, doncs, és que no es pot pretendre incrementar la qualitat de la democràcia a la nostra societat sense incrementar la qualitat de la democràcia interna dels partits. Sembla una obvietat, però convé recordar-la.

Tot i que els partits polítics juguen un paper important en la representació dels interessos de la ciutadania, hi ha una sensació creixent que els partits són els causants de la desafecció política actual, i cal tenir en compte que els mateixos partits no han estat capaços d'adaptar-se a molts dels canvis socials que hem viscut a les darreres dècades. De tota manera encara ningú no ha trobat una manera d'organitzar la democràcia sense els partits. Ningú no ha trobat unes institucions alternatives creïbles.

Malgrat la divisió d'opinions sobre el funcionament òptim dels partits polítics, hi ha una tendència creixent a identificar-los com a organitzacions tancades, poc transparents i poc atractives com per a afiliar-se. Sobre la possibilitat de millorar aquesta percepció s'indica la necessitat de garantir una major implicació de la militància i la ciutadania en la presa d'algunes decisions, que els partits siguin capaços d'escoltar les demandes de la societat i que posin més èmfasi en l'explicació pública dels valors que els mouen a fer política.

Aquí la reflexió es fa pensant en Convergència. En primer lloc, perquè és el nostre partit, però també -i de manera destacada- perquè és una peça fonamental en el sistema polític de Catalunya i, per tant, tot allò que ajudi a fer de Convergència un partit millor redundarà en benefici del conjunt del país.

Convergència, si vol continuar essent el pal de paller o la casa gran del catalanisme, ha d'acollir i acomodar diferents sensibilitats polítiques. Al mateix temps, ha de garantir que aquesta pluralitat interna influeixi en l'orientació del partit. Per això, Convergència ha de respectar l'expressió lliure d'aquestes sensibilitats i ha d'estimular la seva participació oberta en els processos decisionals. S'ha de fugir dels models monolítics d'altres partits. La força de Convergència no és que tothom pensi acríticament igual sinó que pugui mostrar al país la seva capacitat d'aglutinar i posar d'acord gent de sensibilitats diverses. La força de Convergència s'origina en aquesta capacitat

de sumar voluntats i d'integrar expectatives a través de l'exercici de la democràcia interna.

Igualment, Convergència és l'espai primer en què s'han de practicar els valors democràtics que reivindicuem per al conjunt de la societat.

1. El paper de la militància

Tots sabem que la militància és diversa i heterogènia a tot arreu. Hi ha militants molt mobilitzats, altres que participen poc (com a molt van als mítings en campanya electoral) i alguns que es limiten a anar a votar fidelment i prou. Hem de trobar mecanismes per tal que la militància pugui participar des del primer dia que entra a formar part de la família convergent.

És cert que es fan esforços des del partit per fer trobades d'acolliment però després molts cops no tenen continuïtat o no sabem trobar l'encaix de cada persona en l'estructura del partit. Cal doncs, una activació potent de les estructures del partit que permetin la participació dels i les militants en cadascuna d'elles. Aquesta activació ha de permetre tant que la informació que té el partit de cadascuna de les àrees arribi al militant, com que la militància aportï idees programàtiques i d'actualització a la realitat canviant, això com possibles solucions a problemes reals detectats en el dia a dia.

Cada militant ha de ser clau pel partit i per tant s'ha de sentir important. No podem tenir militants que al final potser ells mateixos se sentin desafectats del propi partit. Això significa que des de totes les àrees del partit s'han de generar contínuament propostes que activin a la militància. La militància no pot tenir la sensació que només serveix per omplir actes.

Convergència ha d'apostar per aplicar mesures pràctiques en el seu funcionament intern perquè també des d'aquest àmbit es lluiti contra la desafecció política. Al capdavant, el major risc perquè aquesta es consolidi és que arribi també a la militància dels partits en relació a la seva organització.

Però a més de ser actiu també ha de sentir que participa de les decisions del partit. Per aquest motiu s'hauria d'establir un sistema de consulta que vagi més enllà de les estructures jerarquizades existents. Una idea podria ser que des de l'àrea de participació es fessin contínuament preguntes i consultes i que evidentment després es tingui present el resultat de les consultes. La nostra militància és molt diversa i transversal i per tant representa molt bé l'opinió del ciutadà català. Per aquest motiu la seva opinió i participació pot ser un termòmetre del que pensa la societat en general.

En aquest sentit, el Consell Nacional aprovarà, dins dels tres primers mesos després de la seva constitució, un reglament que estableixi el mecanisme per a fer aquest tipus de consultes.

La militància activa, que és la que tiba la gent en general, hauria de tenir més clar quin és el seu paper envers la resta de la societat. Els estudis demostren que hi ha sempre una bossa enorme de gent indecisa que decanta el seu vot per un partit o per un altre influïda per les converses al cafè o les trobades amb amics. Està clar que són aquests indecisos els que s'han d'anar a buscar, però per això hauríem de tenir unes quantes coordenades o idees bàsiques ben clares, per convèncer en poc temps i contundentment. Caldria un mecanisme ràpid i àgil que permetés comunicar aquestes idees-força a la militància.

La militància fidel se l'ha de mimar. No calen grans accions, ni gaire pressupost, és qüestió de tenir idees originals i trencar aquest enquilosament que molts militants percebem. Calen moltes més trobades informals amb dirigents i un programa d'activitats que creï sinèrgies entre direcció i militància per continuar creant la implicació de tothom en una gran família convergent.

D'altra banda s'hauria de conèixer molt més el paper i les tasques que fa el Defensor del militant . Alhora es constata la necessitat de repensar a fons les formes i els estils de l'enquadrament de la militància.

2. El paper de la direcció

El paper de la direcció és clau pel funcionament del partit. Aquí no volem dir com hauria de ser l'estructura de la direcció, ja que això correspon a la ponència d'organització però sí que creiem necessari parlar com a mínim d'uns criteris bàsics que haurien marcar la direcció del partit.

En primer lloc la direcció ha de ser representativa de la base del partit i per tant ha de ser plenament representativa en la seva vessant territorial, sectorial, generacional, sociològica i evidentment també en la seva vessant de gènere. En qualsevol cas, allò que ha de prevaler a Convergència per a l'elecció dels seus càrrecs interns és el mèrit personal.

La direcció ha de ser molt propera a la militància. No poden existir barreres. Ningú pot no sentir-se escoltat o atès per un o una dirigent del partit. S'hauria, fins i tot, d'instaurar fórmules d'avís quan un o una dirigent no atengui a un o una militant. La direcció es deu a la militància i per tant està al seu servei, no a l'inrevés.

La direcció també ha d'intervenir decididament davant de possibles injustícies o fraus que es pugui donar. Dirigir també és tenir autoritat. Ha de ser important resoldre qualsevol petit conflicte i cal considerar la utilització de mecanismes correctors que, des d'instàncies superiors, permetin canalitzar i resoldre els problemes.

La dedicació a la feina que es fa és bàsica i per aquest motiu s'ha d'evitar l'acumulació de càrrecs en una mateixa persona i instaurar els mecanismes d'avaluació d'incompatibilitats pertinents. Tot i que també és de justícia reconèixer que hi ha persones que tenen varis càrrecs i tenen una dedicació extraordinària que els hi permet arribar a tot i altres que amb un sol càrrec molts cops no s'hi dediquen gens. Però el sentit comú ens diu que la dedicació

significa temps i que com més repartits estan els càrrecs, comptem amb més participació, amb més pluralitat i, de ben segur, amb una feina més ben feta.

3. Mecanismes pel seguiment dels acords congressuals

El punt àlgid d'aquest procés d'acord són els congressos del partit. Aquests en determinen l'orientació política. Per aquest motiu, les seves ponències han de ser el referent constant de l'acció de Convergència i se n'han d'acatar les conclusions. Certament, l'acceleració de la vida política empeny, sovint, a oblidar aquests elements més ideològics.

Per això, seria convenient que Convergència reforqués els mecanismes per a vetllar pel compliment dels acords dels seus Congressos. En l'actualitat, en el marc del Consell Nacional, ja hi ha una comissió que se n'ocupa. Probablement, convindria donar-li un estatus més elevat, que fos el mateix Congrés qui escollís una comissió de seguiment, la presidència de la qual fos incompatible amb altres càrrecs dins de l'organització.

En aquesta mateixa línia, el Consell Nacional, en tant que màxim òrgan de representació de la militància entre congressos, ha d'incrementar el seu rol polític i ha de poder fixar les estratègies bàsiques del partit a proposta de la seva direcció. Així, haurà de ser habitual que el Consell Nacional es pronuncii, mitjançant el vot dels seus membres, sobre propostes polítiques concretes.

Per a reforçar aquest rol del Consell Nacional, es planteja la conveniència que, de manera regular, en la seva primera sessió de cada curs polític, es constituís en Conferència Nacional i aprovés un document d'orientació política general, que ajudés a definir les línies mestres de l'estratègia de Convergència durant els mesos següents. Així, el Consell Nacional haurà d'aprovar el reglament per a la celebració ordinària d'aquestes Conferències Nacionals anuals. En qualsevol cas, els acords específics del Consell Nacional han de continuar essent vinculants i no pas orientatius.

4. La confecció de llistes electorals

D'altra banda, les llistes electorals -a tots els nivells, inclòs el municipal-, a més de la representació dels diferents sectors, han de ser el reflex de la voluntat i la pluralitat de la militància. En aquest sentit, amb l'aprovació de l'actual "Reglament bàsic d'eleccions" ja s'ha avançat en aquesta línia ja que en es fixen les bases per potenciar els mecanismes de participació democràtica dels i de les militants en els processos electorals així com els mecanismes per assegurar la igualtat d'oportunitats de tots els i les militants que desitgin aspirar a càrrecs interns o a representar el partit en les conteses electorals. Tot i així seria important explorar noves mesures per simplificar alguns procediments així com avançar cap a que el rol de les assemblees sigui més decisiu i menys propositiu.

Tot i que els nostres càrrecs públics d'elecció o de designació i els càrrecs interns demostren i han demostrat sempre un compromís de dedicació, de defensa i compliment dels valors ètics que requereix l'exercici de la política, seria bo, per tal de poder demostrar encara de manera més explícita el nostre compromís amb la societat, que s'elaborés un codi deontològic al qual tots els càrrecs es comprometessin a respectar. Aquest compromís hauria de tenir la seva litúrgia per a significar públicament la seva importància i s'hauria de ser extraordinàriament rigorós en l'exigència del seu compliment. En aquesta mateixa línia, el partit és el primer interessat que els seus càrrecs públics compleixin amb els seus compromisos electorals i així vetllar perquè els candidats i candidates tinguin un full de serveis exemplar en aquest aspecte.

5. Codi deontològic, drets i deures dels càrrecs electes

Són moltes les normes que, fins ara, han tingut la pretensió de donar coherència a les múltiples situacions dels i de les electes en l'exercici del seu càrrec. En qualsevol cas, cap d'elles no ha pogut esdevenir un corpus

regulador complet amb vocació d'estabilitat i capaç de mirar els i les electes locals des de la perspectiva dels seus drets i dels seus deures.

En tot cas, l'estudi comparat del que s'esdevé en països del nostre entorn, deixa constància d'uns valors comuns a compartir entre tots els càrrecs electes: el seu sentit democràtic i participatiu, el dret efectiu a l'elecció i a ser elegit, la proximitat i la suficiència de recursos per exemple. L'estatut dels i de les representants polítics, com dèiem, ha d'assegurar el lliure exercici del seu mandat i ha de permetre una compensació econòmica congruent amb l'esforç i dedicació que se'n deriva i, si és el cas, la compensació pels beneficis perduts durant el temps de durada del càrrec o una remuneració de la feina feta. Alguns principis que caldria tenir en compte són, per exemple:

- La transparència: Aquesta ha de ser la guia de conducta per a l'exercici dels càrrecs públics. Les persones amb responsabilitat pública no només han de ser honrades, sinó que ho han de semblar. Transparència aplicada tant als aspectes patrimonials personals i de representació, així com transparència informativa sobre les funcions i atribucions del càrrec.
- L'austeritat: No hi ha excusa per a les conductes ostentoses o inapropiades dels càrrecs electes, ni per al malbaratament de recursos públics en l'exercici de les seves funcions.
- Una conducta ètica: No acceptar regals, favors o serveis ja siguin de privats o d'altres institucions, més enllà dels usos habituals de la cortesia. En cas d'obligació aquests béns haurien de passar a formar part del patrimoni públic.
- Les incompatibilitats: cal fixar un règim d'incompatibilitats clar que garanteixi la independència dels càrrec electes respecte de les seves funcions. Així com estudiar la viabilitat de la simultaneïtat de mandats en una sola persona.

Cal doncs, aprofitar aquesta oportunitat per mirar de deixar constància de les activitats pròpies dels càrrecs electes i de les justes compensacions a què hauria de tenir-hi dret amb motiu d'aquesta activitat. Cal fer-ho perquè el binomi ciutadania i democràcia pot funcionar amb garanties quan més clars siguin els termes dels drets i els deures dels representants polítics. Sens dubte, una regulació efectiva contribuirà a la dignificació de l'activitat política.

Encara que els càrrecs electes ho són en la mesura que s'han representat a través de determinades sigles, s'ha de reivindicar i de facilitar la seva activitat individual, sempre dins del projecte que representa Convergència. En aquest sentit, segurament convindria regular de forma més clara la disciplina de vot per tal de permetre que en determinats temes, per motius de consciència estigui justificada l'expressió de posicions personals, però també alhora exigir la disciplina de vot -especialment del independents- un cop s'hagi produït un debat plural intern i s'hagi pres una determinada posició. Convergència redactarà durant el proper any el codi deontològic dels seus càrrecs electes. Aquest codi deontològic haurà de ser aprovat pel Consell Nacional.

D. EL PAPER DE LES INSTITUCIONS

La desafecció política també deriva de la insatisfacció sobre el funcionament de les administracions, per la sensació d'ineficàcia, d'impotència o de desinterès per a resoldre els problemes de la gent. Convergència ha de predicar amb l'exemple, tant si està al govern com si està a l'oposició, a l'hora de donar resposta a aquests dèficits.

La reacció pendular, consistent a voler convertir l'acció de govern en una mera tasca de gestió d'aquestes qüestions, tampoc no resol la desafecció, sinó que, fins i tot, pot agreujar-la. L'acció de govern ha de servir per a resoldre aquests problemes, per a gestionar les responsabilitats quotidianes de les

administracions públiques, però no pot quedar-se a aquest nivell. L'acció política ha de representar un valor afegit, suplementari. I és justament la definició i el compromís amb aquest valor afegit l'únic factor que pot aconseguir que la gent realment s'interessi i s'impliqui en la política.

En el cas de Convergència, el valor afegit ha estat, en essència, la defensa de la identitat nacional, no pas com una mera abstracció, sinó traduïda a la pràctica del govern, de l'economia, de la cultura, de l'educació i dels serveis. Aquest continua essent el valor afegit de Convergència, per bé que cal actualitzar la seva plasmació en propostes polítiques en resposta als canvis que s'han esdevingut i s'esdevenen al nostre país i al món.

Revitalitzar la vida parlamentària davant de l'exercici de govern, així com no només potenciar sinó també respectar les decisions dels plenis municipals, són elements que també poden contribuir de manera decisiva a la millora de la qualitat de la nostra democràcia.

1. Mecanismes d'avaluació de programes electorals

Hem de ser capaços també de crear i garantir eines de control sobre l'acció política. S'ha de seguir de manera seriosa i independent el compliment dels compromisos electorals contrets per part dels partits polítics, així com el compliment dels programes i propostes de Govern solemnement presentats en seu parlamentària.

Igualment, s'ha de fer un seguiment seriós del compliment o no de les resolucions, i altres figures parlamentàries, aprovades pels respectius parlaments o plens municipals. L'incompliment sistemàtic d'aquestes resolucions contribueix a l'allunyament de la societat de la política.

Considerant la necessitat que es compleixi amb els programes que han rebut l'oportú suport parlamentari, convindria posar en marxa a Catalunya, com ja tenen altres països, un organisme tècnic independent amb la funció d'avaluar i emetre dictàmens sobre el grau real de compliment dels esmentats programes electorals i de govern.

En la mateixa línia proposem la instauració d'un debat al final de la legislatura on es revisin les promeses electorals i els programes amb què es presentaven els partits a les eleccions i entre tots se'n pugui avaluar el grau de compliment.

2. Foment de la transparència i rendiment de comptes

Qualsevol forma de corrupció perjudica el conjunt de la ciutadania i ocasiona un greu deteriorament en el funcionament de les institucions. L'allunyament de la ciutadania de la classe política es veu íntimament relacionat amb la percepció, errònia o no, de l'abús de poder en l'exercici de les funcions públiques. Cal que els partits polítics i els seus i les seves representants treballin activament per fomentar la transparència i el rendiment de comptes davant de la ciutadania.

Les diferents sindicatures, el Síndic de Greuges i la Sindicatura de Comptes, i la futura *Oficina per a l'impuls i l'aplicació de la transparència i les bones pràctiques al sector públic català*, en el si de la Sindicatura de Comptes, han de ser els instruments que vetllin per la transparència, el rendiment de comptes i l'equitat en l'exercici de les responsabilitats públiques. Si féssim una breu comparativa internacional veuríem que en el món conviuen diferents models de control de l'activitat i dels fons públics. A casa nostra trobem les anomenades "comissions d'investigació parlamentàries". Aquestes comissions han comptat molt poques vegades amb els efectes esperats. És a dir, en comptades ocasions les comissions d'investigació parlamentàries han tingut

alguna contribució a la transparència i a la millora del sistema polític. Cal millorar la imatge i l'eficàcia d'aquestes comissions en seu parlamentària.

Convergència ha de fer bandera de la lluita contra la corrupció, i per això ens ratifiquem en la nostra voluntat de transparència i de rigor en la persecució de les accions il·lícites. Sovint, s'ha volgut relacionar la corrupció amb el finançament dels partits polítics. Els partits polítics no són entitats amb ànim de lucre i com a tals estan subjectes a donacions i contribucions econòmiques tant públiques com privades per al seu funcionament. Aquest fet està regulat a la Llei de Finançament de Partits Polítics, que és clara i no deixa espai a una ombra de dubte sobre l'honorabilitat d'aquest sistema.

El rendiment de comptes ha de ser un exercici actiu tant per part de les institucions com dels partits polítics. No pas un cop quan vénen eleccions, sinó de forma regular i acostant-se a la ciutadania. S'ha de fer un esforç permanent de proximitat per a explicar l'ús que es fa dels vots rebuts. Un rigorós rendiment de comptes ha d'esdevenir una marca de la casa; una marca que ens arribi a identificar com a partit davant de la societat. Es tracta de considerar el programa amb què ens hem presentat a les eleccions com

una mena de contracte que ens hem compromès a complir. Aquest tipus de balanç transmet a la societat una sensació de serietat, de transparència, de responsabilitat, de rigor. En definitiva fa que sigui valorada la tasca política i, alhora, valora al ciutadà com a element important: se'l té en compte.

La figura del Síndic de greuges o els seus equivalents a tots els nivells de l'administració, tant local com nacional, s'ha de reforçar. Aquestes institucions han de comptar amb els mitjans necessaris per al desenvolupament de la seva activitat, i revestir la seva feina de la litúrgia necessària per a que es percebi la solemnitat i el compliment dels seus dictàmens. Han de passar de tenir un paper simbòlic per esdevenir actors

decisius en l'aprofundiment dels principis democràtics i el compliment dels mandats de l'administració.

Cal garantir un accés real a la informació i donar visibilitat a la tasca de les diferents sindicatures -especialment la de greuges. Per garantir la independència dels seus membres es podria estudiar la possibilitat d'una elecció directa dels síndics per part dels ciutadans i ciutadanes per enfortir la seva legitimitat i allunyar aquestes institucions del joc polític partidista.

Els mecanismes interns de les administracions públiques d'atenció a les queixes i la demanda d'informació per part dels ciutadans haurien d'existir sempre i complir uns mínims de qualitat i eficàcia. Aquest procediment hauria de simplificar-se al màxim, especialment a les oficines d'atenció al ciutadà i a les pàgines web de les institucions situant la informació de manera visible, clara i accessible per fer el procediment el més ràpid i senzill possible.

E. EL DRET A DECIDIR DE LA CIUTADANIA

L'abstenció és una manifestació de la desafecció política i s'ha d'entendre que, si aquesta remet, podran constatar-se uns processos electorals amb major nivell de participació de l'electorat. També s'ha de considerar el pes creixent del vot en blanc, que envia un missatge d'implicació personal en el procés electoral però de rebuig de les candidatures polítiques presentades. No s'hauria d'ignorar el rerefons d'aquest vot pel sol fet que no computa a l'hora de repartir escons. Hi ha qui ha considerat, fins i tot, que sí que hauria de computar i que s'haurien de deixar sense atribució a cap partit els escons corresponents al total de vots en blanc. Sembla una iniciativa prematura, que no compartim i amb dificultats pràctiques, però s'ha de fer un toc d'alerta i parar l'atenció deguda a aquest fenomen tot just emergent.

En qualsevol cas, s'ha de pensar si el sistema electoral existent pot contribuir a afavorir el problema que volem corregir. Al capdavall, el sistema electoral

és un dels elements fonamentals dels sistemes polítics basats en la democràcia representativa. La llei electoral no és l'única solució als problemes actuals de desafecció política, però és un factor que té gran influència en el funcionament del sistema polític. En realitat, no hi ha cap sistema electoral que, políticament parlant, sigui neutre. Tots els existents produeixen, com a mínim, efectes de sobrerepresentació o de subrepresentació de les diverses formacions polítiques.

1. L'aposta de Convergència per una nova llei electoral

Hem de constatar que Catalunya no ha triat el seu sistema electoral. Encara avui funciona amb un mecanisme transitori que fou negociat, sense el protagonisme de CiU, durant l'elaboració de l'Estatut del 79. De totes maneres, és preferible disposar d'un mecanisme transitori que no acaba de fer el pes que convertir-lo en definitiu i per voluntat pròpia (que és el que han fet les Comunitats Autònomes que han elaborat la seva llei electoral). Per això, és millor esperar fins que es donin les condicions idònies per a una llei electoral que sigui realment pròpia, que respongui a les necessitats actuals i a les expectatives de la societat catalana, que contribueixi a la millora del funcionament democràtic de les nostres institucions i que sigui també un element distintiu del nostre sistema polític. D'altra banda, la llei electoral catalana ha de ser necessàriament una llei fruit del consens polític i social (no tan sols perquè l'Estatut del 2006 exigeix una majoria qualificada dels dos terços per a aprovar-la sinó per la convicció que, si s'aprova una llei tan cabdal com aquesta des del dissens, s'incentivaria encara més la desafecció política).

S'hauria d'aprofitar, igualment, la possibilitat d'innovar dins del marc existent, que queda delimitat per dos requisits igual d'essencials: tendir a la proporcionalitat i garantir la suficient representativitat territorial. Tenint en compte que cada sistema electoral ha de respondre a les necessitats de cada gran moment polític i que les necessitats de la transició no són les actuals, s'ha de propugnar un sistema electoral que:

- Contribueixi a reduir el distanciament entre la ciutadania i els i les representants;
- Afavoreixi la rendició de comptes per part dels diputats i de les diputades;
- Estimuli a augmentar la qualitat dels parlamentaris i de les parlamentàries.
- Augmenti el grau de llibertat d'elecció del ciutadà.

En aquest sentit, doncs, cal apostar per una llei valenta, que no li faci por d'introduir canvis substancials. Convergència ja s'havia pronunciat -i continua pronunciant-se actualment- pel sistema electoral proporcional personalitzat, de doble vot, en el qual cada elector i cada electora disposa de dos vots en una mateixa papereta:

- Un vot a una llista tancada de partit, en la respectiva circumscripció (que haurien de ser les vegueries), a partir del qual s'assignaran els escons a les diferents candidatures per una fórmula de representació proporcional.
- Un vot a un candidat o una candidata individual del seu districte electoral (comarca o, en el cas de Barcelona, districte municipal).
- Que les noves circumscripcions respectin la representativitat actual del territori.

És un sistema que s'orienta a:

- Mantenir o augmentar la proporcionalitat.
- Aconseguir la representació de totes les comarques del territori.
- Propiciar un lligam més pròxim entre diputats i diputades i ciutadania.

En conseqüència, és un sistema que pot dissipar alguns dels factors que alimenten la desafecció política. No obstant això, cal recordar una vegada més que una bona llei electoral no és suficient per a garantir la implicació social sinó que cal un entorn polític que respongui a uns valors, unes actituds, uns propòsits i uns estils que revaloritzin la política i recuperin la confiança de la immensa majoria dels ciutadans i ciutadanes.

El fet que tot el territori estigui ben representat, poder escollir bona part dels diputats i diputades en llistes obertes, d'una manera directa i individual, i no amb una llista tancada, són algunes de les mesures que proposem, però no les úniques. Amb el compromís ferm de lluitar per acostar la ciutadania amb els seus representants, apuntem algunes de les propostes clau per Convergència:

- Donar la possibilitat de formar Govern a qui obtingui més diputats o diputades, o més regidors o regidores en l'àmbit municipal.
- Concretar un sistema d'avaluació permanent de la tasca dels càrrecs electes.
- Afavorir la reincorporació al món laboral de les persones de la nostra societat que durant uns anys es dediquen a les tasques públiques.
- Limitar els mandats dels càrrecs electes amb tasques institucionals executives.

Mentre no es produeixen avanços en aquest sentit, sembla raonable procedir a la reforma del reglament del Parlament de Catalunya pel que fa al procés d'investidura del President de la Generalitat de manera que el President del Parlament proposi en primer lloc, el candidat o candidata de la formació política que hagi guanyat les eleccions. Si aquest és incapaç de reunir el nombre de suports necessaris en les corresponents votacions, el President del Parlament podrà proposar un altre candidat o candidata.

Encara que aquesta senzilla mesura no garanteix que el President de la Generalitat sigui el candidat o candidata de la formació guanyadora sí que li reconeix el dret d'intentar-ho en primer lloc i visualitza més clarament a l'electorat l'actitud dels diferents grups parlamentaris. És una mesura de reconeixement dels resultats electorals i de transparència sobre les posicions de cadascú.

Un factor que proposem que s'implanti en el futur, i que pot tenir una influència decisiva en la viabilitat de l'obertura de llistes (fer-ho per un sistema com l'actual podria significar augmentar la complexitat del recompte manual) és el del vot electrònic presencial mitjançant codi de barres. En aquests moments ja no hi ha motius tecnològics ni de confidencialitat que justifiquin la no implantació d'aquestes tecnologies en l'àmbit del vot.

En un altre context és recomanable una modificació del règim electoral municipal i, en aquest sentit, es recomana que s'estudii la possibilitat de l'elecció directa de l'alcalde o alcaldessa per part de l'electorat.

En el cas de la ciutat de Barcelona, proposem un nou sistema electoral que sigui una contribució a la regeneració de la política municipal sense disminuir el nivell de proporcionalitat del sistema electoral municipal actual. Cada districte municipal ha de poder triar un regidor o regidora per majoria, cosa que assegura l'increment i l'estímul de la relació directa entre ciutadania i regidors i regidores.

En aquest nou sistema, el nombre total de regidors i regidores que aconseguix un partit vindrà determinat únicament pel nombre total que ha obtingut en la votació de la circumscripció única per a la ciutat de Barcelona. Els escollits i les escollides seran la combinació dels guanyadors i guanyadores de cada districte més els restants de la llista municipal fins completar el nombre de regidors i regidores obtinguts a la llista general. De la mateixa manera, Convergència aposta per l'elecció directa dels consellers i conselleres municipals de districte, per tal d'assegurar la seva adscripció a un o més barris del seu districte.

3. Llei de consultes populars

Tot i aquest context de desafecció política, constatem que la participació ciutadana no està en crisi. Malauradament un sistema democràtic que només

dóna l'oportunitat d'expressió a la ciutadania cada quatre anys, allunya cada cop més la societat de la política. Es necessiten moltes mesures innovadores per combatre la desafecció política i la crisi de la democràcia representativa, producte de la creixent abstenció electoral.

Com a complement de la democràcia representativa, potencialment allunyada de les expectatives dels ciutadans i ciutadanes i regida per un sistema de partits polítics omnipresents, les consultes populars ofereixen una alternativa viable com a mecanisme per copsar l'opinió i la voluntat de la ciutadania al voltant de temes d'interès general. Les consultes populars o referèndums ofereixen una tria clara, al voltant d'una pregunta determinada, cada vot compta igual i l'impacte d'aquest vot és tangible i immediat. La convocatòria de referèndums duu a un augment del contacte i la proximitat dels i les representants amb els representats, que repercuteix en una millora de la qualitat democràtica. En aquest sentit, trobem exemples a tot el món de la celebració referèndums d'abast general; només a la dècada dels 90 a Europa es van celebrar 248 referèndums a la Unió Europea, 115 a Suïssa i més de 90 a les noves democràcies del Centre i l'Est europeu, així com incomputables referèndums a cada estat dels Estats Units, i fins i tot trobem exemples en àmbits subestats, com els més de cinc-cents referèndums a Baviera celebrats en els darrers set anys.

A casa nostra aquesta és una idea que va prenent força al voltant de l'exercici del dret a decidir de la ciutadania, en els que ells mateixos, des de fora de l'aparell institucional, decideixen sobre assumptes de transcendència pública. Les consultes populars són un exercici de democràcia directa que ja fa anys que se celebren a molts països democràtics del nostre entorn, i que necessàriament acostava el contacte entre els i les representants públics i la ciutadania. I des de Convergència proposem que s'incentivi la celebració de consultes populars en l'àmbit municipal.

El nou Estatut obliga a fer una llei de referèndums d'àmbit català, incloent la iniciativa popular per a convocar-los, cosa que permet un aprofundiment democràtic i crida a la ciutadania a intervenir més directament en la presa de decisions i en el debat públic. De tota manera cal que la Llei de Consultes Populars per via de Referèndum eviti les restriccions que hi ha hagut fins a l'actualitat per a fer referèndums en l'àmbit estatal i municipal, el que ha fet que fins a dia d'avui, en vint-i-nou anys només s'hagin celebrat dos referèndums. En aquest sentit, aquesta llei hauria d'aconseguir tres objectius:

- Fer eficaços els referèndums per iniciativa popular, per tal que un cop recollides les assignatures necessàries, la seva autorització no depengui ni del Parlament ni del Govern (per imperatiu constitucional, sempre serà obligatòria l'autorització del Govern espanyol).
- Fer atractius els referèndums per als partits polítics, si cal estimulant el seu ús per tal que coincideixi amb les eleccions i faci que aquests es posicionin al respecte durant les campanyes.
- Fer jurídicament vinculant la decisió de la ciutadania.

Les Bases per a la Llei de Consultes Populars per via de Referèndum proposades pel Cercle d'Estudis Sobiranistes, que són recollides en aquest apartat, proposen tres criteris a tenir en compte:

- Màxima democràcia directa, sense més límits que els d'imperatiu constitucional.
- Mínima innovació legislativa, adoptant la normativa vigent si no hi ha objecció substancial.
- Màxim compliment de les normes constitucionals i estatutàries.

Com veiem, el plantejament d'aquesta proposta legislativa passa per utilitzar les normes i la legislació existents en el disseny de l'organització de la consulta popular per via referèndum en l'àmbit català. El manteniment al

mínim dels canvis legislatius conferirà major legitimitat i normalitat a l'exercici d'aquesta manifestació democràtica, sense cap possible inconstitucionalitat que pugui habilitar la jurisdicció constitucional a declarar la suspensió cautelar de preceptes de la llei en cas d'impugnació, en cas de recurs d'inconstitucionalitat, i la seva possible anul·lació.

A més d'aquesta llei, proposem introduir una sèrie de tècniques orientades a gestionar eficaçment la participació de la ciutadania en assumptes públics. Aquestes tècniques pretenen estimular la participació dels ciutadans i ciutadanes en les decisions dels poders públics, assegurar-los la igualtat en l'exercici de la participació i innovar, utilitzant tecnologia, per solucionar les limitacions habituals en la gestió de la participació ciutadana:

- Els jurats ciutadans són una eina de participació ciutadana que simulen el funcionament d'un jurat ordinari: un grup de ciutadans i ciutadanes triats a l'atzar es reuneixen uns pocs dies i, sota la guia d'un moderador neutral, discuteixen sobre qüestions polítiques i acaben emetent una opinió no vinculant.
- L'enquesta deliberativa és un instrument de participació ciutadana que fonamentalment pretén conciliar la participació, la deliberació i la igualtat política. Consisteix a reunir durant uns dies una petita mostra representativa de ciutadans i ciutadanes seleccionats a l'atzar amb la finalitat que discuteixin en petits grups temes de rellevància política i tinguin l'oportunitat de formular preguntes a experts i representants polítics. Permet a la ciutadania fer recomanacions després de sotmetre's a un procés de deliberació.
- La consulta electrònica i el sondeig electrònic són un instrument de participació ciutadana similar a un referèndum via internet i a una enquesta via internet respectivament.

Tal com hem vist, doncs, són moltes les variables que han provocat que en aquests últims anys la visió del que és i del que pot fer la política s'hagi desvirtuat considerablement. Des dels diferents partits polítics i institucions polítiques s'ha treballat, amb més o menys encert, de cara a retornar aquesta confiança en la política, i concretament a Convergència fa molt temps que considerem la desafecció com a un perill real per a la democràcia i des de tots els nivells i àmbits estem actuant des del sentit comú per combatre-la.

Amb aquesta ponència el que s'ha fet és unificar raonaments i actuacions que en el dia a dia es fan servir, analitzar-los i posar sobre la taula criteris i propostes per tal de garantir la regeneració i la qualitat democràtica del nostre país, perquè Convergència hi juga un paper molt important. Convergència ha d'esdevenir el partit de referència en la demostració que es pot fer política des del compromís i la voluntat de treballar pel benestar de la ciutadania i el país, tenint en compte les demandes dels ciutadans i ciutadanes i les necessitats reals. Tenim l'equip de persones i la voluntat per fer-ho possible.